

Struktura obyvatelstva – biologické znaky

Struktura podle pohlaví

- Přibližně 1 : 1
- Chlapců se rodí více než dívek, ale muži se nedožívají tak vysokého věku, proto ve vyšších věkových kategoriích převládají ženy

Věková struktura

- **Předproduktivní věk:** do 14 let
- **Produktivní věk:** 15 – 64 let
- **Poproduktivní věk:** 65 a více let

Věková pyramida (strom života) – zobrazuje strukturu obyvatelstva podle pohlaví a věku nejčastěji v pětiletých intervalech, podle jejího tvaru lze odhadovat budoucí populační vývoj

Typy věkových pyramid

- V **rozvojových zemích** je největší podíl mladé populace a lidé se nedožívají vysokého věku
- Ve **vyspělých zemích** klesá porodnost a obyvatelstvo se dožívá vyššího věku, stárnutí populace – pozdější odchod do důchodu, reformy penzijního systému

Střední délka života (naděje na dožití)

- prodlužuje se zejména proto, že se snížila kojenecká úmrtnost
- **vyspělé země** – muži nad 75 let, ženy nad 80 let,
- např. v Japonsku (2005): muži – 77,9 let; ženy – 84,6 let
- **Chudé rozvojové země** – okolo 55 let (ale velké rozdíly)
- Minimální nejchudší země Afriky (2005): např. Zambie, Mosambik – 40 let

Rasové složení obyvatel

- **Europidní rasa** (bílá) – světlá barva pokožky, střední až vysoká postava, růst vousů. Hlavní oblasti rozšíření – Evropa, S Afrika (Arabové), JZ Asie, Indie, přistěhovalci v Americe a Austrálii
- **Mongoloidní rasa** (žlutá) – žlutohnědá pokožka, malá až středně vysoká postava, zdánlivě šikmé oči, rovné vlasy, řídké ochlupení. Hlavní oblasti rozšíření – V Asie a původní obyvatelstvo Ameriky (indiáni)
- **Negroidní rasa** (černá, ekvatoriální) – tmavohnědá až černá pokožka, krátké kudrnaté vlasy, široký nos, velké rty, minimální ochlupení. Hlavní oblasti rozšíření – Afrika na J od Sahary, přistěhovalci v Americe, původní obyvatelé Austrálie a okolních ostrovů
- **Smíšené rasové skupiny** – zejména v Latinské Americe, nejčastější míšenci jsou **mestici** (míšenci indiánů a bělochů), **mulati** (míšenci černochů a bělochů) a **zambové** (míšenci černochů a indiánů) – rozšíření míšenců zejména po zámořských objevech
- Problém **rasismu** (často se nadřazuje bílá rasa nad ostatní), **xenofobie** (strachu z jiných ras)

Práce s atlasem

1. Seřaď uvedené státy podle střední délky života od nejvyšší po nejnižší (mapa Úmrtnost a její vývoj/Střední délka života): Angola, Namibie, Kazachstán, Čína, Francie, Česko, Venezuela.
.....

2. Ke každému státu doplň rasu (rasy), které zde převládají (mapa Lidské rasy, národy/Rozšíření lidských ras):

- a) Řecko .....
- b) Saudská Arábie .....
- c) Mongolsko .....
- e) Mosambik .....
- f) Mexiko .....
- g) Vietnam .....

Práce s internetem

1. Jedním z nejlepších zdrojů dat o obyvatelstvu na internetu je International Data Base (IDB). Je to velmi obsáhlá databáze současných i historických demografických dat všech zemí světa. Zjistí údaje o počtu mužů a žen v jednotlivých věkových skupinách pro Japonsko a Tanzanii v loňském roce (<http://www.census.gov/ipc/www/idbnew.html>).

Věková skupina	Japonsko		Tanzanie	
	Muži (tis.)	Ženy (tis.)	Muži (tis.)	Ženy (tis.)
0-9				
10-19				
20-29				
30-39				
40-49				
50-59				
60-69				
70-79				
80-89				
90+				

2. Na základě tabulky v předcházejícím cvičení narýsuj věkovou pyramidu Japonska a Tanzanie.

Věková pyramida Japonska

Věková pyramida Tanzanie